

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

2016-09-15

Dnr V 2016/1097

Miljö- och energidepartementet

Rektor

Yttrande över Naturvårdsverkets rapport Minskad förbrukning av plastbärkassar samt separat promemoria med förslag på bemyndigande i miljöbalken m.m.

Lunds universitet har anmodats att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Universitetet avger härmed följande synpunkter som utarbetats av doktorand Ellen Palm i samråd med professor Lars J. Nilsson och forskare Max Åhman vid institutionen för teknik och samhälle, Lunds Tekniska Högskola.

Sammanfattning

Lunds universitet välkomnar rapporten om minskad förbrukning av plastbärkassar då den problematiserar användandet av bärkassar och ger en omfattande beskrivning av den aktuella situationen. Universitetet anser dock att rapporten inte till fullo behandlar hur man ska uppnå det uppsatta målet med minskad resursförbrukning. Huvudinvändningen är att det föreslagna lägsta priset på plastbärkassar inte har tillräckligt styrande effekt på resursförbrukningen. Lunds universitet menar att priset också bör stå i relation till vilken råvara plastbärkassen är tillverkad av. Dessutom anser universitetet att definitionen av en resurseffektiv plastbärkasse bör göras på ett sätt som är innovationsvänligt.

Huvudsakligt yttrande

Lunds universitet vill inledningsvis poängtera att det både är antalet plastbärkassar som används och råvarans ursprung som avgör resurseffektiviteten. Den huvudsakliga invändningen mot förslaget är att priset på plastbärkassar föreslås vara detsamma oavsett råvara. Syftet med införandet av direktivet är i första hand att minska nedskräpning, men även att minska det ineffektiva utnyttjandet av resurser. Nedskräpning är ett relativt begränsat problem i Sverige och Lunds universitet anser att man därför bör lägga större vikt på frågan om effektivt resursutnyttjande. Att göra skillnad på plastbärkassens resursanvändande är essentiellt och det bör inte enbart mätas i tjocklek på plasten utan även innefatta materialets ursprung och klimatpåverkan. För att gynna utvecklingen av hållbara och resurseffektiva plastbärkassar anser universitetet att det föreslagna priset bör variera beroende på råvarans ursprung och således resursanvändandet.

Det är viktigt i en sådan ansats att definitionen av en hållbar och resurseffektiv plastbärkasse blir flexibel, uppmuntrar till innovation, och kan anpassas till den utveckling som sker inom plastindustrin. Att exempelvis enbart inkludera återvunnen polyeten och biobaserade material skulle vara för snävt då det finns andra fossilfria, återvunna och resurseffektiva alternativ.

Övriga yttranden

Lunds universitet instämmer med rapporten om att plastbärkassarna inte bör vara nedbrytbara (3.3.1.1.3). Nedbrytbara plastbärkassar är inte resurseffektivt då man låter materialet och energin bli koldioxid utan att ta vara på det, dessutom leder nedbrytbar plast ofta till förvirring bland konsumenter och svårigheter i återvinningsystemet. Vidare instämmer universitet med att man inte bör förbjuda plastbärkassar, då de ofta tillhandahåller en värdefull tjänst på ett resurseffektivt sätt, som rapporten påpekar har andra typer av bärkassar ofta större miljöpåverkan.

Lunds universitet ställer sig osäker till den långsiktiga effekten av prishöjningen. Svenska konsumenter är redan vana vid att betala för plastbärkassar, exempelvis i matbutiker, och därför har höjningen inte nödvändigtvis den långsiktiga effekt som eftersträvas. Exemplet i rapporten kring Systembolagets prishöjning med 50 % på plastbärkassar som resulterade i en marginell minskning på 0,8 % i försäljningen (3.2.1.2) är förmodligen talande för de svenska förhållandena.

Beslut

Beslut att avge detta yttrande har fattats av undertecknad prorektor i närvaro av förvaltningschef Susanne Kristensson efter föredragning av forskare Max Åhman.

Eva Wiberg

Max Åhman
(Lunds Tekniska Högskola)